

Til styret i Rørosbanken Røros Sparebank
Postboks 304
7361 RØROS

VAR REFERANSE
23/15749

DERES REFERANSE

DATO
24.09.2024

Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn i Røros Sparebank 13. - 15. februar 2024. Formålet med tilsynet var å belyse og vurdere bankens interne virksomhetsstyring, kredittrisiko og operasjonelle risiko. Når det gjelder kredittrisiko ble det rettet særskilt oppmerksomhet mot bankens styring og kontroll med kredittområdet og bankens utlån til bedriftsmarkedet. Finanstilsynet rettet også særlig oppmerksomhet mot bankens anvendelse av IFRS 9, herunder tapsmodeller, tapsvurderinger og tapsavsetninger.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport datert 9. april 2024 og styrets svarbrev datert 27. mai 2024.

Hovedpunktene fra tilsynet er:

Finanstilsynet vurderer at målt risiko i bankens BM-portefølje utenfor bankens primære markedsområde er høy og høyere enn risikoen innenfor primærområdet. Finanstilsynet mener at utstrakt BM-satsning utenfor det historiske primærområdet er krevende og reiser spørsmål om banken har nødvendig ressursgrunnlag for håndtering av noen av bedriftskundene i Oslo-regionen

Finanstilsynets vurderer at bankens rutiner, prosess, vurderinger og dokumentasjon som ligger til grunn for trinn 3-tapsavsetninger må forbedres.

Finanstilsynet ber styret fortløpende vurdere den totale kapasitet knyttet til risikostyrings- og etterlevelsesfunksjonen.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

1. Strategi, forretningsmodell mv.

1.1 Strategiske valg og risikoappetitt

Bankens siste styrevedtatte strategiplan var gammel på tilsynstidspunktet, og gjaldt for perioden 2020-2023. Det ble under tilsynet opplyst at banken har hatt flere strategisamlinger høsten 2023 og at ny strategiplan endelig skulle fastsettes i løpet av våren 2024.

[REDACTED]

Finanstilsynet fikk under tilsynet inntrykk av at banken fortsatt ønsker å satse på utlån utenom sitt definerte nærrområde. Dette gjelder både på personmarkedsområdet og bedriftsmarkedsområdet.

Banken har de siste ti år også gradvis økt sin satsning på bedriftskundeområdet utenfor Fjellregionen, og da primært i Mjøsregionen, Oslo, Drammen og Trondheim. BM-andelen utenfor nærrområdet utgjorde per 3. kvartal 2023 [REDACTED]

[REDACTED] Etter Finanstilsynets vurdering er en slik satsning på fjernkunder på bedriftskundemarkedet utenfor bankens tradisjonelle nærrområde beheftet med en betydelig risiko. For nærmere omtale av risiko i denne porteføljen, se avsnitt om "porteføljekvalitet BM" nedenfor.

Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om Rørosbanken har nødvendig kapasitet og kompetanse til å håndtere en så stor BM-portefølje utenfor sitt definerte nærrområde, og det kan også reises spørsmål om det er forsvarlig virksomhet i henhold til finansforetaksloven § 13-5. Finanstilsynets erfaring tilsier at forsvarlig kundeseleksjon i fjernmarkeder krever særlig gode analyser og grundig dokumentasjon av kredittvurderinger. Videre vil det kreve kompetanse og ressursbruk for å følge opp en stor portefølje av fjernengasjement. Håndtering av eventuelle problemengasjementer krever i tillegg gode porteføljeovervåkningssystemer, juridisk kompetanse og vilje/evne til å stille krav overfor kunden. Finanstilsynet uttrykte seg videre kritisk til om Rørosbanken p.t. har nødvendig ressursgrunnlag til å fortsette en satsning på bedriftskundeområdet utenfor sitt nærrområde, og ba derfor styret nøye vurdere dette i det pågående arbeidet med ny strategiplan, også i lys av finansforetakslovens bestemmelser om forsvarlig virksomhet. Finanstilsynet ba om at banken fremlegger dokumentasjon som viser historisk lønnsomhet for banken siste 5 år for BM-porteføljen utenfor det definerte nærrområdet.

Finanstilsynet noterer at styret i sitt svarbrev stiller seg bak vurderingen fra Finanstilsynet hva gjelder viktigheten av kapasitet og kompetanse i forhold til forsvarlig drift av en stor næringsportefølje. Styret vurderer det dit hen at banken har oppnådd god og sunn vekst utenfor Fjellregionen de senere årene og da spesielt i Oslo, og at dette har medført en diskusjon om banken bør satse ytterligere i Oslo, kanskje også mere rettet mot bedriftsmarked. [REDACTED]

Finanstilsynet merker seg at styret i svarbrevet opplyser at banken tar Finanstilsynets innspill om kapasitet og kompetanse til etterretning og at dette alltid vil ha høyt fokus hos styret og vil bli et viktig tema i forhold til fremtidig strategi for bedriftsavdelingen og RørosBanken som helhet.

Finanstilsynet ser positivt på at styret alltid vil ha høyt fokus på kapasitet og kompetanse i bankens fremtidige strategi. Finanstilsynet vil likevel peke på at Rørosbanken er en mellomstor sparebank med begrenset ressursgrunnlag. Utstrakt BM-satsning på fjernengasjementer i Oslo-regionen krever gode analyser og grundig dokumentasjon av kredittvurderinger, i tillegg til gode porteføljeovervåkningssystemer, juridisk kompetanse og vilje/evne til å stille krav overfor kunden

dersom kunden skulle få problemer. Finanstilsynet fastholder vurderingen av at bankens inntak og håndtering av noen av bedriftskundene i Oslo-regionen [REDACTED] gir grunnlag for å reise spørsmål om banken har nødvendig kapasitet og kompetanse for denne type satsninger.

Når det gjelder historisk lønnsomhet for banken siste 5 år for BM-porteføljen utenfor det definerte nærområdet, har Finanstilsynet merket seg den fremlagte dokumentasjonen. Finanstilsynet registrerer at uttrekket for lønnsomhetsberegningen kun tar for seg risikoklasseintervallet 1-10. Finanstilsynet ber om at banken redegjør nærmere for hvordan misligholdte engasjementer, tapsavsetninger og konstaterte tap behandles i den foretatte lønnsomhetsberegningen.

Finanstilsynet noterer for øvrig at styret vil jobbe videre med kartlegging av lønnsomhet opp mot både geografi, risikoprofil og bransje med det formål å forankre dette i den videre strategiprosessen som banken er inne i.

1.2 Vekst

I foreløpig rapport anbefalte Finanstilsynet at styret tydeliggjør hva som menes med "lønnsom vekst". [REDACTED]

Finanstilsynet har notert fra styrets svar at styret i strategiprosessen vil påse at det jobbes frem helt klare definisjoner for hva som er lønnsom vekst for RørosBanken samt at det etableres gode rutiner for rapportering på dette området.

1.3 Risikoappetitt markedsrisiko

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets vurderinger knyttet til valget av "moderat" og ikke "lav" appetitt på markedsrisiko, og på hvilken måte dette valget har gitt seg utslag i risikorammene.

Finanstilsynet har merket seg at styret i svarbrevet fremholder at for å oppnå en tilfredsstillende avkastning på likviditetsbeholdningen ønsker banken å ha mulighet til å plassere sin overskuddslikviditet utover bankinnskudd og anser senior obligasjoner innen finans, kraft og industri, samt en begrenset ramme på ansvarlig lån, fondsobligasjoner og veldiversifisert HY-fond som aktuelle plasseringsalternativer. Det opplyses at dette ønsket om å ha andre plasseringer utover LCR-papirer, bidrar til at ønsket risikotoleranse skal være moderat markedsrisiko.

Finanstilsynet har merket seg opplysningene om at kravene for plasseringer utover LCR-papirer, foruten HY-fond, er at utsteder har en kredittrating/-score på [REDACTED] og at styret vurderer at banken har tilstrekkelig med kapital til å håndtere de beregnede tapspotensialene innenfor denne type plasseringer. [REDACTED]

[REDACTED] Den faktiske eksponeringen av verdipapirer utover LCR-papirer utgjør [REDACTED] per 18.04.2024 av den totale beholdningen av rentepapirer.

Finanstilsynet har merket seg at styret vil vurdere å redusere rammene på ikke deponerte verdipapirer ved neste revisjon av bankens markedsolicy. Finanstilsynet finner derfor grunn til å

påpeke at risikoen for tap knyttet til denne type plasseringer utover LCR-papirer skiller seg i vesentlig grad fra investeringer for å dekke likviditetskravene under LCR. [REDACTED]

Under markedsuroen knyttet til Covid-19 pandemien våren 2020 fikk BBB-obligasjoner et verdifall på om lag 10 prosent. Finanstilsynet vil peke på at andre banker, også betydelig større banker enn RørosBanken, har fjernet forvaltningsmandater der formålet er å gi meravkastning.

Finanstilsynet anmoder styret om løpende å vurdere forholdet mellom avkastning, risiko og kapitalbruk ved investeringer i obligasjoner med lav rating og i HY-fond.

2. Virksomhetsstyring, kontroll og operasjonell risiko

2.1 Krav til styret - egnethetsvurderinger

Finanstilsynet understreket i foreløpig rapport betydningen av at det samlede styret har tilstrekkelig og nødvendig bankkompetanse. Finanstilsynet tar til etterretning at styret i sitt svarbrev vurderer at styret har en bred og god kompetanse i forhold til oppgaven. Det vises til at styret har flere styremedlemmer med lang fartstid i flere bankstyrever, og at styret besitter tung kompetanse innen økonomi og IT. De fleste medlemmene i styret har eller har hatt lederroller innen privat næringsliv lokalt og i Oslo, og det er styremedlemmer i ledende stillinger innen offentlig forvaltning. Videre vises det til at det gjøres opplæring av nye styremedlemmer i regi av Eika. I tillegg gjennomføres det regelmessig opplæringsaktiviteter for styret, dels med interne ressurser, ressurser fra Eika og med revisor. Finanstilsynet noterer at styret vil sende innspillet fra Finanstilsynet til valgkomiteen for oppfølging.

2.2 Ny ledelse

Finanstilsynet har merket seg at styret er oppmerksom på den nøkkelrisiko som finnes og at mange nye i ledelsen er med på å øke den operasjonelle risikoen. Styret sier banken er godt i gang med å identifisere og lage planer for tiltak for å håndtere denne risikoen. Det er i første del av 2024 utarbeidet et eget skjema til bruk for den enkelte leder med det formål å bidra til å avdekke/ holde oversikt over stillinger og posisjoner som kan ha en eller annen grad av nøkkelrisiko.

2.3 Risikostyrings- og etterlevelsesfunksjonen

Finanstilsynet merker seg at styret anerkjenner viktigheten av risikokontroll- og etterlevelsesfunksjonen, og er enig med Finanstilsynet i at denne funksjonen krever tilstrekkelig oppmerksomhet for å sikre nødvendig gjennomslagskraft. Finanstilsynet noterer at overlappingsperioden der den tidligere stillingsinnehaveren arbeidet 50 prosent for banken har blitt forlenget ut mai 2024 for å sikre kompetanseoverføring til den nye risikostyrings- og etterlevelsesansvarlige, som startet i banken 1. februar 2024. Videre noteres styrets opplysning om at styret fortløpende vil vurdere behovet for å øke antall ressurser, kompetansehevingstiltak og effektiviseringstiltak knyttet til funksjonen.

2.4 Rapportering til styret

Finanstilsynet noterer at styret tar Finanstilsynets kommentar om at andrelinjefunksjonen bør utarbeide og kommentere risikorapporten til etterretning, og vil sørge for at det er uavhengig rapportering til styret som gjenspeiles i rapporten. Finanstilsynet er enig i styrets kommentar om at det er nødvendig å samarbeide med førstelinjen for å utarbeide risikorapporten slik at andrelinjefunksjonen har all nødvendig informasjon for å kunne rapportere risikoen innen de ulike definerte risikoområdene i risikorapporten.

2.5 Internkontroll

Finanstilsynet understreket i foreløpig rapport at det er styrets ansvar å påse at det etableres en god internkontrollkultur i banken, herunder å se til at påpekte forbedringstiltak faktisk gjennomføres. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil påse at identifiserte forbedringsområder i internkontrollen faktisk gjennomføres, og at det etableres frister for faktisk gjennomføring av de identifiserte forbedringsområdene. Det vises blant annet til at det er under arbeid å få etablert maler for vurderinger og oppsummeringer (i tekst) av de enkelte områdene i internkontrollmatrisen.

Finanstilsynet noterer styrets opplysning om at banken har valgt Revisorkonsult AS som bankens nye internrevisor, og RSM som bankens nye eksterne revisor fra 1. juli 2024.

2.6 Retningslinjer og rutiner for håndtering av interessekonflikter

Finanstilsynet noterer at styret tar Finanstilsynets innspill knyttet til retningslinjer og rutiner for håndtering av interessekonflikter til etterretning, herunder om å synliggjøre bedre, i internkontrollrapporter og etterlevelsrapporter, hvilke kontrollhandlinger som gjennomføres. Det vises til at styret vedtok nye retningslinjer for identifisering og håndtering av interessekonflikter i oktober 2023, og vil sørge for at disse følges opp og at det rapporteres i henhold til retningslinjen. Videre opplyses det at styret vil be administrasjonen arbeide med å forbedre synligheten av interessekonflikter både i den årlige internkontrollrapporteringen og i de kvartalsvise etterlevelsrapportene, samt å øke fokus på interessekonflikter i banken i tiden fremover.

2.7 Styrets svar til revisor, jf. nummererte brev fra revisor

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at styret bør behandle valgt revisors nummererte brev som er stilet til styret, og besvare disse der det er relevant. Finanstilsynet kunne ikke se at revisors spørsmål i brev [redacted] om oppdatert og dokumentert grunnlag for verdivurdering av sikkerheter og oppdaterte regnskaper, er svart ut tilfredsstillende.

Finanstilsynet noterer at styret mener nummerert revisorbrev nr. 143 i seg selv fremstår detaljert i forhold til saksbeskrivelser og vurderinger. Styret peker på at revisor deltok i styremøte i desember og det presiseres at det var styret som ba revisor om en gjennomgang av de største engasjementene som en oppfølging av det aktuelle revisorbrevet. Finanstilsynet registrerer at styret likevel tar Finanstilsynets tilbakemelding til etterretning og vil benytte tilbakemeldingen ved utvikling av det generelle kredittarbeidet i banken, både hva gjelder privat- og bedriftsmarked.

2.8 Oppfølging av policy for operasjonell risiko

Finanstilsynet registrerer styrets opplysning i svarbrevet om at RørosBanken ble vellykket konvertert [redacted]

Finanstilsynet noterer at det i 4. kvartal 2023 har vært noen hendelser knyttet til system på hvitvask, men at bankens kunder i lite omfang er berørt, og at banken har vurdert hendelsene og medfølgende risikoer til å være lav til moderat. Banken opplyser at det er ingen registrerte tap som følge av skifte til nytt kjernebankleverandør, at de aktuelle hendelsene er behandlet iht. bankens retningslinjer, og registrert i bankens hendelsesregister.

Finanstilsynet merker seg opplysningen om at operasjonell risiko samlet har vært noe høyere gjennom 2023, men redusert inn til inngangen til nytt år. Tekniske rettelser og oppdateringer etter

datakonvertering tas løpende og i samarbeid/dialog med Eika. Det ble i 3. og 4. kvartal 2023 funnet flere tekniske feil bl.a. knyttet til transaksjonsklienten, og alle er fulgt opp og undersøkt ift. alvorlighetsgrad og konsekvens for banken. Finanstilsynet noterer styrets opplysning om at gjennomgang, vurdering og dokumentasjon har vist liten/ingen konsekvens av alvorlig grad for RørosBanken.

2.9 Nye produkter, tjenesteområder og IT-systemer og ved vesentlige endringer

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om at banken må operasjonalisere overordnet policy for operasjonell risiko og etablere prosess- og rutinebeskrivelser som stiller nærmere krav til godkjenningsprosess og dokumenterte risikoanalyser av operasjonell risiko ved innføring av nye produkter, tjenesteområder og IT-systemer og ved vesentlige endringer.

Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at styret ber om at administrasjonen starter arbeidet med å utarbeide prosess- og rutinebeskrivelser for innføring av nye produkter, tjenesteområder og IT-systemer. Det opplyses at denne prosessen startes umiddelbart, og må sees i sammenheng med nytt regelverk som skal erstatte IKT-forskriften fra og med 2025.

Styret skriver at det skal utarbeides beslutningsgrunnlag for nye produkter, aktiviteter, prosesser og systemer av vesentlig betydning for bankens virksomhet. Det samme gjelder for vesentlige endringer i eksisterende produkter og systemer. Risiko- og compliancefunksjonen skal bidra med uavhengige risikovurderinger i slike prosesser.

Finanstilsynet noterer at alle nye produkter og systemer av vesentlig betydning for bankens virksomhet skal godkjennes av styret. Det samme gjelder ved vesentlige endringer i produkter og systemer.

2.10 Utkontraktering

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om at styret vedtar policy for utkontraktering i tråd med Finanstilsynets veiledning. Finanstilsynet tar til etterretning at ny retningslinje for utkontraktering som er i tråd med Finanstilsynets veiledning, er vedtatt av styret 23. mai 2024. Videre noteres at utkontrakteringsavtale med ████████ er vedlagt styrets svarbrev.

2.11 Beredskapsplaner, testing og oppdatering

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at beredskapsplanene både for likviditet og IT-kriseplan skal testes årlig. Finanstilsynet ba banken opplyse om dette gjøres og om det er etablert en rutine som sikrer at planene vurderes/oppdateres minimum årlig eller ved behov.

Finanstilsynet noterer at bankens gjenopprettingsplan er oppdatert pr. april 2024. Planen inneholder en oppdatert beredskapsplan for likviditet. Styret bekrefter at det er satt en plan for årlig testing av beredskapsplan likviditet fremover, og første test av ny beredskapsplan likviditet ble gjort 15. mai 2024. Banken har også etablert en ny mal for testing av likviditet med utgangspunkt i bankens gjenopprettingsplan i forbindelse med første test gjennomført 15. mai 2024. Referat fra testen i mai er blitt forelagt styret for informasjon i styremøte 23. mai 2024.

3. Kreditt

3.1 Porteføljekvalitet BM

"Omsetning & drift av fast eiendom" utgjør [redacted] ved utgangen av [redacted] og sammen med "bygge- og anleggsvirksomhet" er andelen om lag [redacted]. Iht. kredittpolicy skal banken ha få store engasjementer. Risikorapporten for tredje kvartal 2023 viser at bankens store engasjementer til sammen utgjorde [redacted]. Det største engasjementet var på [redacted] tilsvarende [redacted] av bankens kjernekapital. Banken deltar i lånesyndikater der andre banker er kontofører. Ved utgangen av tredje kvartal 2023 utgjorde bankens eksponering knyttet til lånesyndikater rundt [redacted] av BM-porteføljen. Det er satt ramme for samlet deltakelse i lånesyndikater der andre banker er kundens hovedbankforbindelse, [redacted] av bankens totale engasjement for bedriftsmarkedet. Per 31. desember 2023 var siste to-års vekst på BM [redacted].

Per tredje kvartal 2023 var utlånsandelen i høyrisikoklassene (fra 8 til og med 12) på [redacted] prosent, målt som utnyttet engasjement. Utlånsandelen i høyrisikoklassene er dermed iht. risikorapporten om lag [redacted]. Finanstilsynet registrerte at PD-nivået på BM har vært noe høyere enn [redacted] i en periode og ba i foreløpig rapport om styrets vurderinger.

[redacted] Styret viser til at tiltak her er iverksatt, men at effekten av tiltakene sannsynligvis ikke vil gi utslag før tidligst andre halvår 2024. Styret svarer videre at forhøyet eksponering her gir økt sannsynlighet for mislighold, men ikke nødvendigvis forhøyet risiko for tap da sikkerhetselementet ikke er en del av scoringssystemet. Finanstilsynet har notert at risikoeksponeringen pr. 31.12.2023 [redacted].

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at målt risiko i BM-porteføljen utenfor primærområdet er høy og høyere enn risikoen innenfor primærområdet. I sitt svar sier styret at for å kunne forstå risikobildet i bankens portefølje, vil det være hensiktsmessig å bryte ned risikoen på flere områder. Det første er «primærområdet» som Finanstilsynet benytter som begrep. I «Policy for Kreditt risiko» (sist revidert 15.01.2024) fremgår det at RørosBanken kan yte lån til bedriftskunder beliggende utenfor [redacted]. Slik type finansiering forutsetter imidlertid at banken har god kjennskap og kompetanse til aktuell type virksomhet. [redacted]

Styret vurderer det slik at risiko for tap også må ses i sammenheng med sikkerhetsverdiene (og belåningsgraden) som er knyttet til det enkelte engasjement.

I styrets svar vises en figur basert på risikoklasse (og ikke PD). [redacted]

[REDACTED]

Finanstilsynet har notert at styret vil sette ekstra fokus på målinger av risikoeksponering, både hva gjelder risikoklasser og PD - utvikling, men også sikkerhetsverdier/ belåningsgrader innenfor og utenfor [REDACTED]. Dette innebærer å se på hvilke faktorer som bidrar til denne utviklingen samt gjennomføre analyser og tiltak for å håndtere, kontrollere og redusere identifisert risiko. Finanstilsynet legger til grunn at dette vil bli utført og bemerker at også tapshistorikken bør inngå i analysegrunnlaget.

Finanstilsynet har notert at banken i sin rapportering fremover vil tydeliggjøre om gjennomsnittlige PD-nivåer i porteføljene inkluderer eller ekskluderer lån i risikoklasse 11 og 12, dvs. misligholdte og tapsutsatte engasjement.

3.2 Risikorammer BM

Iht. bankens interne risikorapportering per 3. kvartal 2023 var BM-andelen [REDACTED] prosent målt som utnyttet engasjement. [REDACTED]

[REDACTED] Finanstilsynet har notert at fra og med januar 2023 har banken internt rapportert utnyttet engasjement i hele porteføljen inklusive lån overført til EBK, [REDACTED]

[REDACTED] Fra og med 2024 vil banken internt rapportere kredittrisikoen som sum totalt engasjement (dvs. inklusive garantier, og innvilget beløp og ikke kun utnyttet engasjement). Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret vurdere størrelsen på rammen for BM-engasjementer i lys av at rammen omfatter lån overført til EBK (konsolidert nivå), herunder lån til borettslag som kan karakteriseres som bedriftsmarkedslån med lav risiko. Dette innebærer at gjennomsnittlig risiko i bankens BM-portefølje for banken alene (solonivå) vil være høyere enn gjennomsnittlig risiko i porteføljen det er satt ramme for. Videre er størrelsen på bankens ramme satt til [REDACTED] prosent på konsolidert nivå, noe som med full utnyttelse innebærer en relativt sett høy andel BM-engasjement på solonivå.

Styret oppfatter i sitt svar at Finanstilsynet ønsker at banken skal vurdere om risikoappetitten og eksponeringen mot bedriftsmarkedet er passende og forsvarlig opp mot den driften som er i dag. Styret skriver at bedriftsporteføljen på overordnet nivå er vurdert å være god med få innslag av enkeltengasjement som kan gi potensielle negative konsekvenser for bankens balanse og finansielle stabilitet. Styret vurderer det også dit hen at det rapporteres godt og konstruktivt slik at banken til enhver tid kan holde seg innenfor akseptable grenser og samtidig overholde regulatoriske krav. Eksponeringen mot bedriftsmarkedet er ved årsskiftet under [REDACTED] prosent og under rammen på [REDACTED] prosent. Styret tar imidlertid Finanstilsynets spørsmål med seg videre og vil vurdere å stressteste BM-porteføljen med det formål å identifisere potensielle sårbarheter som eventuelt gir et slikt utslag at banken bør vurdere å senke eksponeringen mot bedriftsmarkedet. Finanstilsynet merker seg at styret vil vurdere om rammen for bedriftsengasjement [REDACTED]

3.3 Betalingslettelser

Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at den interne rapporteringen av forbearance innsendt før tilsynet ikke tydelig skilte mellom de engasjementer som ikke er misligholdt ("frisk

forbearance") og de som er misligholdt ("syk forbearance"). Den offentlige rapporteringen omfatter "frisk forbearance" og gir et uttrykk for engasjementsvolum som kan være utsatt for å bli misligholdt i fremtiden. Finanstilsynet anbefalte banken å skille mellom de to nevnte typene forbearance.

Finanstilsynets har notert at anbefalingen tas til etterretning. I styrets årsplan for 2024 står retningslinjer for forbearance på agendaen og der vil kravene til den interne rapporteringen bli utbedret.

3.4 Kreditt – BM-engasjementer

3.4.1 Hovedpunkter fra gjennomgang av enkeltengasjementer

Kredittnotatene skal utgjøre selvstendige vurderingsgrunnlag med helhetlig fremstilling av risikomomentene i den enkelte sak basert på relevante vurderinger av forhåndsdefinerte temaer, jf. finansforetaksloven § 13-13 annet ledd.

Finanstilsynets vurderte at banken må forbedre kvaliteten i kredittnotatene slik at beslutningsgrunnlaget blir fullstendig og tilstrekkelig, og i tråd med bankens egne interne retningslinjer og anbefalte styret å lage en plan for dette.

Finanstilsynet påpekte svakheter i bankens vurderinger av kundens betjeningsevne og etterlyste en grundigere risikoanalyse som ledd i vurderingen av kundens robusthet og mulig risikoutvikling i engasjementet. Finanstilsynet registrerte at banken i flere av sakene i liten grad har analysert og vurdert egenkapital i finansieringen eller hos låntakeren, og at det er varierende kvalitative vurderinger og analyser av forutsetningene for verdivurderinger av sikkerheter. Finanstilsynet registrerer at banken i sitt svar utdyper viktige elementer i sine vurderinger og praksis på disse områdene. Videre svarer styret at sensitivitetsanalyser med fordel kan vektlegges mer i bedriftsporteføljen. Dette gjelder for flere områder i kredittnotatene, eksempelvis med tanke på å stresse fremtidige prognoser for driften samt evt. verdifall på sikkerheter.

Finanstilsynet har notert at styret vil jobbe videre med planverk til forbedringer hva gjelder verbale beskrivelser slik at beslutningsgrunnlaget blir så rettviseende som mulig.

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at banken gjennomgående stiller få eller ingen krav til låneforutsetninger i kredittsaker. Styret vurderer i sitt svar at bedriftsrådgiverne er flinke til å stille forutsetninger i lånesakene da flere av disse kommer som standardiserte vilkår i tilsagnsbrevene. Dette gjelder blant annet vilkår om endringer i eierstruktur/ledelse, og innsendelse av regnskap. Finanstilsynet har notert at styret imidlertid er av den oppfattelse at rådgiverne kan bli bedre på å rette mer spesifikke forutsetninger relatert til hver enkelt kunde.

Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets vurdering av bankens praksis med innvilgelse av ytterligere lån og kreditter til høyrisikokunder/problem-engasjementer på BM som et ledd i å begrense bankens tap.

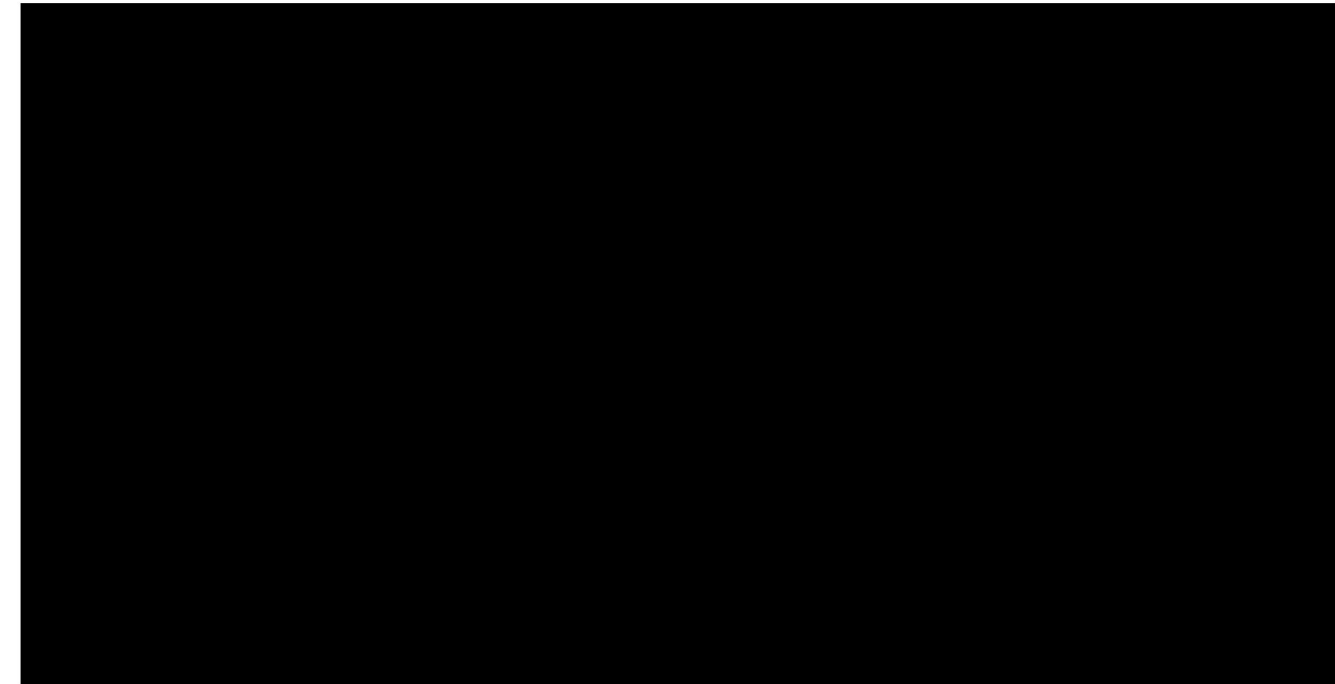
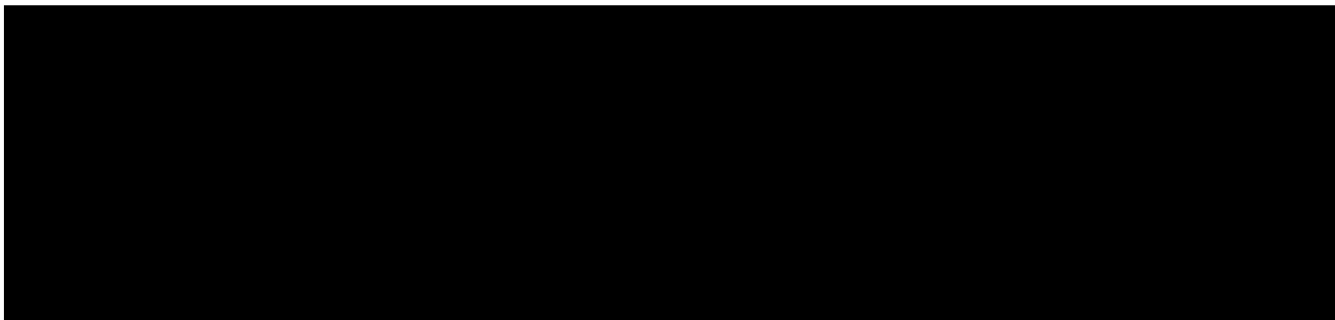
Styret vurderer den delen av bankens samfunnsansvar å være særdeles viktig, ikke bare for å begrense bankens tap, men også bidra med kompetanse og rådgivning for å finne de løsninger som er best mulig med tanke på et fremtidig bærekraftig næringsliv. Styret viser til at dette er et viktig moment i kredittarbeidet i banken og at det oppleves som både administrasjon og rådgivere har stort fokus på dette området. Styret er opptatt av at det finnes gode praksiser på området når det gjelder å

yte slik bistand til høyrisikoengasjement og/eller problemengasjement. «Kjenn din kunde prinsippet» står sterkt i banken og kanskje særlig i slike saker. Styret er her av den oppfatning at det gjøres gode vurderinger av fremtidig lønnsomhet sett i lys av evt. tapspotensiale for banken. Dette innebærer analyse av underliggende risikoelement slik som eksempelvis sannsynlighet for fremtidig mislighold. Styret vil også poengtere at det fortløpende rapporteres på dette området og at styret har stort fokus på å holde den samlede risikoeksponeringen innenfor de til enhver tid gjeldene rammer. Styret er videre av den oppfatning at banken har gode rutiner for etterlevelse og kontroll på dette området samt at iverksettelse av risikoreduserende tiltak, [REDACTED] med høy sannsynlighet vil bidra til å begrense bankens eksponering mot høyrisikoklasser. Finanstilsynet har notert at styret ved neste revidering av Policy for kredittrisiko, vil vurdere at innvilgelse av ytterligere lån og kreditter til høyrisikokunder/problemengasjementer på bedriftsmarked som et ledd i å begrense bankens tap, skal [REDACTED]

3.4.2 Kreditt - nærmere omtale av enkeltengasjementer

3.5 Kreditt – styring og kontroll

3.5.1 Engasjementsrapportering til styret og styrets involvering i kredittarbeidet.

I mottatt notat (jf. pkt. "Organisering og ansvarsforhold") angis det at det én gang i året skal utarbeides en rapport med oversikt og gjennomgang av de største og de mest risikoutsatte bedriftsengasjementene. Rapporten skal inneholde en skriftlig vurdering av alle de største engasjementene etter en nærmere angivelse av innhold og krav. Finanstilsynet stilte spørsmål om det bør oppstilles konkrete krav til styregjennomganger også av alle engasjementer over en viss risikoklasse. Finanstilsynet noterer at styret vil utvide nevnte rapportering til å også omfatte lån av mindre størrelse, men da med hovedfokus på

3.5.2 Oppfølging av misligholdte og tapsutsatte engasjementer

I lys av Finanstilsynets observasjoner i foreløpig rapport knyttet til oppfølging av enkeltsaker ba Finanstilsynet styret vurdere om bankens oppfølging av misligholdte og tapsutsatte engasjementer er adekvat, og i tråd med EBAs retningslinjer. I sitt svar viser styret til kreditthåndboken som skal være i tråd med EBAs retningslinjer og til bankens dialog med revisor. Styret mener at bankens praksis på dette området er i tråd med regelverket og EBAs retningslinjer.

Finanstilsynet ba styret vurdere om porteføljekvaliteten i BM-porteføljen utenfor kjerneområdet tilsier at banken bør ha en særlig plan for oppfølging av misligholdte og tapsutsatte engasjementer for denne porteføljen. Styret viser til at RørosBanken over mange år har hatt svært lite tap og lagt

seg til en praksis hvor løpende fokus på overtrekk- og restanselister har fungert godt. Styret tar likevel Finanstilsynets innspill til etterretning og vil sammen med administrasjonen jobbe videre med utvikling av handlingsplaner for oppfølging av engasjementer knyttet til både privat- og bedriftsmarkedet [REDACTED]. Finanstilsynet har notert at banken vil utarbeide planer for oppfølging av misligholdte og tapsutsatte engasjementer og vil vurdere om ressursene for å håndtere dem er tilstrekkelige.

3.5.3 Deltakelse i Ametalån

I foreløpig rapport bemerket Finanstilsynet at flere av bankens ametalån synes å bygge på kontoførende banks vurderinger, selv om det i henhold til bankens kredittpolicy fremgår at det skal gjennomføres like grundig kredittvurderinger for kunder på egen bok. Finanstilsynet pekte på at en høy andel ametalån kan medføre forhøyet risiko.

Finanstilsynet registrerer at styret er av den oppfatning at kredittpolicy blir godt ivaretatt og at praksisen "ligger tett opp mot gjeldende retningslinjer". Finanstilsynet noterer imidlertid at styret er enig i at det kan være vanskelig for andre enn kontoførende bank å vurdere risiko knyttet til nøkkelpersoner, administrasjon og ledelse etc. I slike tilfeller må banken legge noe mer vekt på historikk og erfaring, samt kontoføreres opplevelse av kundeforholdet over tid. Finanstilsynet noterer at styret vil fokusere på å redusere avhengigheten av kontoførende bankers vurderinger.

3.5.4 Uavhengig vurdering av sikkerheter

Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at det fremstår for Finanstilsynet som bankens policy og kredittåndbok ikke tar høyde for EBAs retningslinjer for innvilgning og overvåking av lån (EBA/GL/2020/06) og Finanstilsynets rundskriv 5/2021 pkt. 4: "Foretaket må påse at det ikke er interessekonflikter for verdsetter, herunder at verdsetter ikke er involvert i kredittprosessen og ikke har interesser i det aktuelle panteobjektet, og at verdsetterens godtgjørelse er uavhengig av utfallet av verdsettelsen."

Det fremgår fra bankens retningslinjer at når det er vesentlig risiko for at ekstern takst legger til grunn en for høy verdi i forhold til den antatte reelle markedsverdien kan det vurderes å benytte "to par øyne prinsipp" for å fastsette en forsvarlig verdi, hvor en eller flere rådgivere, kredittleder, kredittsjef eller kredittkomiteen vurderer verdien i tillegg til ansvarlig rådgiver. Finanstilsynet stilte spørsmål om hvordan dette sikrer tilstrekkelig uavhengighet når personer er del i kredittprosessen, og noterer at styret vil oppdatere retningslinjene på dette punktet. Styret viser også til at RørosBanken har tatt i bruk eiendomsverdi Næring for å sikre tilstrekkelig uavhengighet i verddivurderingene av næringseiendommer.

3.5.5 Bransjer

[REDACTED] I foreløpig rapport påpekte Finanstilsynet at gjeldene rammer gir adgang til en betydelig konsentrasjon i bransjer som er konjunkturutsatte eller forbundet med høy kreditt risiko og ba banken vurdere å foreta egne analyser av hva som ligger i faktisk eksponering innenfor disse bransjene, jf. kulepunkt 1 i pkt. 1.4 i samlerapporten etter Finanstilsynets tematilsyn.

Finanstilsynet har notert at styret vil be administrasjonen analysere og dele opp bankens engasjement innen eksponering mot [REDACTED] for å bedre kunne vurdere

risikoen i porteføljen. En slik segmentering vil også gi en oversikt over geografisk risiko. Det opplyses at segmenteringen skal utføres høsten 2024.

3.5.6 Avvik fra policy

Finanstilsynet bemerket i foreløpig rapport at det er uklart hvem som har myndighet til å beslutte avvik fra bankens policy og hvordan omfanget av slike avvik eventuelt følges opp. Finanstilsynet registrerer at styret tar innspillene fra Finanstilsynet til etterretning og vil drøfte dette videre med den målsetting å lage en fullmaktstruktur som også inneholder elementer som policybrudd.

3.5.7 Fullmakter mht. nedskrivninger

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at beste praksis tilsier at bankens behandling av vesentlige individuelle nedskrivninger besluttes i bankens styre. Finanstilsynet har notert styrets redegjørelse for behandlingen der det vises til at KRU har tilstrekkelig kompetanse og autoritet til å vurdere og beslutte behovet for alle tapsavsetninger. Styret forklarer videre at referater fra KRU kommer til styret slik at styret alltid vil ha mulighet til å overstyre vurderinger gjort i KRU eller andre relevante fora slik som eksempelvis Risiko- og revisjonsutvalget (RRU). Styret peker imidlertid på at enkeltengasjementer med vesentlige tapsbeløp behandles i styret, eksempelvis

Finanstilsynet har notert at styret vil jobbe videre for å finne en beste praksis hva gjelder beslutninger om individuelle nedskrivninger slik at styrets involveres i viktige beslutninger knyttet til tapsavsetninger.

4. Tapsregelverket i IFRS9

4.1 Tapsavsetningsnivå i trinn 2 og trinn 3

I foreløpig rapport stilte Finanstilsynet overordnede spørsmål til bankens nivå på trinn 2 og trinn 3-avsetninger på BM.

Styret viser i sitt svar til at RørosBanken ved utløpet av 2023 har en høyere avsetningsgrad enn snitt Eika-bank for BM-engasjementer i trinn 3, målt som andel av totale lån i trinn 3. Finanstilsynet bemerker at den senere tids utvikling i avsetningsgraden i trinn 3 på BM er svært påvirket av behandlingen av ett enkelt engasjement i banken.

Styret svarer videre at det ikke kjenner snitt Eika-avsetning i trinn 2 for BM, men vurderer at banken sine avsetninger i trinn 2 for BM reflekterer de risikoer innenfor de respektive risikoklasser som er grunnlag for avsetningene. Finanstilsynet tar styrets vurdering til etterretning. Se for øvrig neste punkt.

4.2 Vesentlig økning i kredittrisiko – vurdering av overføring til trinn 2

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at det er god praksis å vurdere engasjementer på "watchlist" eller engasjementer med brudd på lånevilkår som et kriterium for å flytte et lån til (minst) trinn 2.

Finanstilsynet noterer at styret er enige i at engasjement på «watchlist» eller engasjementer med brudd på lånevilkår kan være tegn på økning i kredittrisikoen. Imidlertid er det styrets oppfatning at nedskrivningsmodellen utviklet av Eika i stor grad fanger opp vesentlig økning i kredittrisiko, og dermed også overføring til trinn 2. Nedskrivnings-modellen fanger til en viss grad opp brudd på

covenants gjennom bruk av regnskapsdata og informasjon om selskapenes styre og ledelse. [REDACTED]

[REDACTED] Finanstilsynet vil understreke bankens plikt til å ha tilstrekkelige og relevante kriterier for definering av vesentlig økning i kredittisiko.

4.3 Trinn 3 – rutiner og vurderinger mv.

Det er Finstilsynets vurdering at bankens rutiner, prosess, vurderinger og dokumentasjon som ligger til grunn for trinn 3-tapsavsetninger må forbedres og har notert at styret vil sørge for at det blir avsatt nok ressurser og kompetanse for å kunne vurdere fremtidige tapsavsetninger på en riktig måte.

4.4 Overføring av lån til trinn 3 – lån uten betalingsmislighold

I foreløpig rapport stilte Finanstilsynet spørsmål om bankens praktisering kan innebære at banken har en for snever tilnærming til merking av lån med "unlikeliness to pay" (UTP) og innplassering av lån i trinn 3. Finanstilsynet har merket seg at styret i utgangspunktet mener banken har klare og gode retningslinjer for slik merking og at praktiseringen på dette området er i tråd med retningslinjene fra Finanstilsynet, men vil vurdere om banken må sette inn tiltak for å ytterligere styrke interne prosesser for vurdering av risiko og kategorisering av lån.

4.5 Tapsavsetningene i trinn 3. Bruk av modellberegnet eller individuell tapsavsetning

Engasjementer i trinn 3 skal enten vurderes for individuell tapsavsetning eller ha en modellberegnet tapsavsetning med PD på 100 prosent. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål om i hvilke tilfeller banken legger til grunn modellberegnet tapsavsetning med PD på 100 prosent og om ikke dette bør nedfelles i retningslinjene. Finanstilsynet har notert at styret vil påse at banken går igjennom sin praksis for beregning av forventet tap for engasjementer i trinn 3.

5. Videre prosess

Finanstilsynet ber styret om statusoppdateringer innen 31. oktober for:

- Oppdatert lønnsomhetsberegning for portefølje utenfor kjerneområde
- Definisjonen av lønnsom vekst
- [REDACTED]

- Siste tapsavsetning for [REDACTED] med tilhørende tapsligning og redegjørelse til tapsligningen
- Alle momenter kommentert under punktet om tapsregelverket IFRS9

- Finanstilsynet ber innen 31. desember 2024 også om en oversikt som viser alle tiltak eller gjennomganger styret har nevnt i sitt svar til foreløpig tilsynsrapport, status for tiltakene og eventuelt tidsplan for gjennomføring for tiltak som ikke er gjennomført, herunder: kartlegging av lønnsomhet, vurderingen om å redusere rammene på ikke deponerte verdipapirer, tiltak for å håndtere nøkkelpersonrisiko, utarbeidingen av prosess- og rutinebeskrivelser for innføring av nye produkter mv, vurdering av rammen for bedriftsengasjementer, oppdaterte krav til den interne rapportering av forberance,

vurderingen av om innvilgelse av ytterligere lån og kreditter til høyrisikokunder/problemengasjementer på bedriftsmarked som et ledd i å begrense bankens tap skal [REDACTED] oppdaterte krav til årlig gjennomgang av de største og de mest risikoutsatte bedriftsengasjementene, fullmaktstruktur som også inneholder elementer som policybrudd, segmentering av engasjement innen eksponering mot omsetning og drift av fast eiendom.

Kopi av tilsynsrapport bes sendt til foretakets valgte revisor.

For Finanstilsynet

May Camilla Bruun-Kallum
seksjonsleder

Petter Jacobsen
tilsynsrådgiver